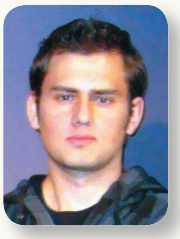

Girişimci gençler, cari açık sorununa **çözüm getirir**

TOBB ETÜ
Elektrik Elektronik
Mühendisliği öğrencisi
Eren ZEYBEK

Türkiye yüksek yatırımdan değil, tasarruf miktarının azlığından cari açık ile uğraşıyor.

Son dönemlerde Türkiye ekonomisini en çok ilgilendiren ve üzerinde en çok konuşulan konu cari açık. Eminim haberlere göz ucuyla bakan biri bile cari açığın "bir ülkenin ürettiğinden fazla harcaması" anlamına geldiğini bilir. Peki, kaçımız bu açığın nasıl kapanacağı üzerine düşünüyoruz? İçinde yaşadığımız sistem bize ait olduğuna ve aldığımız her iphone ile bu açığa biraz daha katkıda (!) bulunduğumuza göre, belki de bunu sadece ekonomistlere bırakmak biraz bencillik olur.

CARİ AÇIĞIN ARTMASI NORMAL Mİ?

Daha önceleri birçok ülkede gördüğümüz ve 90'larda Türkiye'de de yakından şahit olduğumuz gibi, ülkeler cari açıkla beraber kendi kaynaklarının elverdiğinden daha fazla tüketip büyük bir problem içine girebiliyor. Cari açık büyüdükçe devletler de sermaye hesaplarını büyütmek zorunda kalıyor. Bu da bir anlamda dışa bağımlılığın artması demek oluyor. Burada şöyle bir tez de ortaya atılabilir; "Büyüyen ekonomilerde cari açığın artması normaldir." Yatırıma kaynak akması sağlanıyorsa, olgunlaşan yatırımların bu cari açığa ileride çözüm olacağı açıktır. Fakat buradaki en büyük sorun, kaynakların sadece yatırıma akmayıp, azımsanamayacak oranda da tüketime aktarılmasıdır. Bu gibi durumların önüne geçebilmek için Türkiye'de de kredilerin sınırlandırılması ve munzam karşılıkların artırılması yönünde kararlar alınıyor. Yalnız bu da cari açığı azalttığı gibi, büyüme hızını da azaltıyor yani tam anlamıyla bir ikilem.

CARİ AÇIĞIN NEGATİF ETKİLERİNDEN KURTULMA

Klasik çözümler olarak birçok teorisyenin ortaya attığı gibi, Türkiye'nin cari açığını azaltması için yatırıma daha çok kaynak ayırması ve ihracatına daha çok önem vermesi gerekiyor. Cari açığın negatif etkilerinden kurtulabilmek için tüketerek büyümek yerine, teknolojik gelişmeye açık alanlarda yatırımı artırmalıyız.

Bir başka bakış açısı da, cari açığın olduğu bir ülkede yeterli tasarrufun olmadığı tezi. Aslında geçtiğimiz günlerde Dünya Bankası Avrupa ve Orta Asya Başekonomisti Indermit Gill bu konu ile ilgili önemli bir açıklama yaptı. "Yurt dışından gelen para, yurt içindeki tasarrufun yerini almaya başlamışsa, bu sizin başınızı derde sokabilir." Başka bir deyişle bu para tasarruf yerine yatırıma dönüşüyorsa bu da büyümek demektir, yani olması istenendir.

Bu konudan yola çıkarak baktığımızda, Türkiye'de tasarruf miktarının çok düşük ve esasen cari açığın bu düşük tasarruf miktarıyla ilgili olduğunu da söyleyebiliriz. Dolayısıyla Türkiye yüksek yatırımdan değil, tasarruf miktarının azlığından cari açıkla uğraşıyor. Bu da üzerinde detaylıca düşünülmesi gereken bir başka konu oluyor.

Tabii ki ekonomistler de dâhil olmak üzere herkesin cari açık ve sebepleriyle ilgili farklı düşünceleri var. Kimi çok fazla kabul görmüş, üzerinde çokça tartışılan, kimi daha az ilgi çeken görüşler olsa da, bu ve benzeri tartışmalar yerlerine bambaşka tartışmaları doğursa da, bugün hâlâ konuştuğumuz tek bir gerçek var. O da cari açık.

Cari açık ile ilgili birçok mali, parasal politikalar yapılsa da, kredileri kısıp yatırımlar artırılmaya çalışılsa da, harcamayı bırakıp tasarruf denense de, cari dengeyi bulmanın yolu "iş arayan" değil, "iş yaratan" gençlikte. Üretmek, yeni teknoloji, yeni ürün geliştirmek, hizmet sağlamak ve tüm bunların yanı sıra bütün bunları çok çalışarak yapmak önemli hale geliyor. Politikalar dönemlik çözümler üretebilir ama girişimci gençler sadece cari açığı değil, tüm sorunları kökten çözebilir.